WSOY

LANZ KALMAR

HAUDATTU VALHE

MIKKO KALAJOKI

MIKKO KALAJOKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Lanz Kalmar -sarjassa aiemmin ilmestynyt:

VIIMEINEN PERILLINEN

Kiitokset työskentelyn rahoittamisesta Taiteen edistämiskeskukselle sekä WSOY:n kirjallisuussäätiölle.

MIX
Paperi | Tukee vastuullista metsänhoitoa
FSC® C021394

© Mikko Kalajoki ja WSOY 2024

ISBN 978-951-0-50096-5
Werner Söderström Osakeyhtiö
Painettu EU:ssa

”Ja mikä sitten viime kädessä on valhe?
Se on vain naamioitu totuus.”

FRANCIS BACON (1561–1626)

Tyttö painoi pohkeensa hevosen kylkiin ja kumartui vasten sen lämmintä kaulaa. Hän tunsi vuorilta puhaltavan tuulen viistävän kasvojaan kannustaessaan ratsunsa yhä kovempaan laukkaan.

Hän sulki silmänsä ja antautui vauhdille. Hänen ei tarvinnut ohjata hevosta, sillä se tunsi nämä tasankoseudut yhtä hyvin kuin hänkin. Vaikka tyttö tiesi, että voimakas ori pystyisi halutessaan viskaamaan hänet selästään yhdellä nopealla ravistuksella, hän ei pelännyt. He luottivat toisiinsa täydellisesti.

Hevonen oli alkujaan saaliseläin. Pelko ja pakeneminen olivat osa sen perimää. Hevosen kuului hätkähtää varjoja ja yllättäviä ääniä, sen kuului olla valmis pakenemaan vaaraa minä hetkenä hyvänsä. Juuri tämän takia se oli niin vahva ja nopea eläin – ja juuri siksi hän rakasti ratsastamista, sen arvaamatonta vauhtia ja äärirajoille asti vievää vaarantunnetta.

Tuntui oudolta ajatella, että hän ei saisi ratsastaa pitkään aikaan, yhtä aikaa haikealta ja katkeralta. Vaikka hän oli täynnä uteliaisuutta ja odotusta uutta kohtaan, oli vaikea hyväksyä sitä, että joutuisi jättämään taakseen tutut maisemat ja allaan kiivaasti hengittävän nelijalkaisen ystävänsä.

Kun tyttö palasi tasangolta, isä odotti häntä pihalla.

– Olet taas ottanut Maxilin ilman lupaa, isä sanoi. Hänen äänensävyssään ei kuitenkaan kuulunut moitetta, vaan kyse oli pikemminkin toteamuksesta.

– Niin, tyttö vastasi ja virnisti. – Sinähän olet aina sanonut, että se käyttäytyy kuin olisi minun hevoseni.

Isä huokaisi ja avasi tallin oven. Tyttö talutti hevosen pilttuuseensa ja haki sille raikasta juomavettä.

– Oletko jo pakannut tavarasi? isä kysyi. – Lähtö on aikaisin. Teidän on oltava Reginan kanssa asemalla jo ennen seitsemää, jotta ehditte kaupunkiin menevään bussiin.

– Olen valmis, tyttö vastasi. – Halusin vain ratsastaa vielä kerran ennen lähtöä ja jättää jäähyväiset Maxilille. Minulla tulee sitä ikävä.

– Tiedän sen, isä sanoi. – Muistathan, että se odottaa sinua täällä. Aivan kuten minä ja äitisi.

Illallisen jälkeen tyttö livahti ulos ja kiipesi tallin takana kasvavaan suureen pyökkiin, aivan sen monihaaraisen oksiston latvaan. Hän antoi katseensa levätä karussa maisemassa. Tuttu tasanko, puron vartta reunustavat tuuheat okakatajat, kuivuneilla lehdillään jo syksyä enteilevät pyökkipuut ja koko Omezenian rajaseudulle ominainen selittämätön kuulaus. Kallionnikaman suojassa seisova luonnonkivistä muurattu kotitalo, piha-aitauksessa tepastelevat kanat ja laiskana portailla lepäävä koira. Ämpäriä kantaen kaivolle kulkeva äiti ja tallin edustalla kirvestä tahkolla teroittava isä, talon takana tummina kohoavat vuoret.

Se oli ainoa maisema, jonka hän tunsi – ja jota hän rakasti. Täällä hän oli syntynyt ja kasvanut, paahtavien kesien ja kylmien talvien seudulla, ankarien tuulten kuritettavana. Hän tunsi jokaisen laakson ja kukkulan, puronvarren ja piikkipensaikon. Täällä hän oli piileskellyt kivikossa pyydystäessään villikaniineja ja ratsastanut jyrkänteitä reunustavilla poluilla nauttien huimaavasta vapauden tunteesta.

Huomisesta alkaen kaikki olisi toisin. Hän matkustaisi kaupunkiin, menisi muiden ikäistensä kanssa lukioon ja asuisi talossa, jonka ikkunoista ei näkyisi terävähuippuisia vuoria, vaan ainoastaan vastapäisen talon betoniseinä ja kadulla kuhiseva kasvoton ihmisjoukko.

Kaikki muuttuisi.

Olisiko hän silti sama Nora kuin ennenkin?

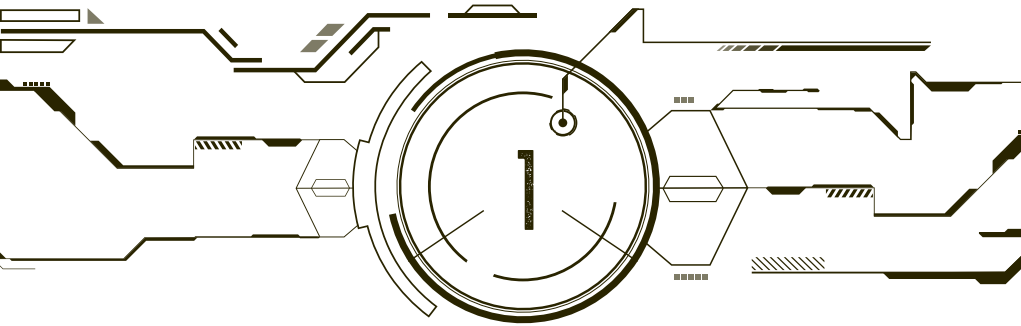

LANZ heräsi hikisenä epämukavasta asennosta, niska kipeänä ja toinen käsivarsi kyljen alle puutuneena. Hän oli potkinut peittonsa lattialle, ja nihkeä aluslakana oli kiertynyt hänen kaulansa ympärille kuin puuvillasta punottu hirttoköysi. *Mutta viis siitä*, Lanz ajatteli, *ainakin hän oli kotona.* Vaikka hän olisi joutunut nukkumaan paljaalla lattialla, hänen ei tarvinnut enää herätä kaltereiden hakkaamiseen Botterhornin nuorisovankilan kolkossa sellissä. Lanz oli turvallisesti omassa huoneessaan, oli aivan tavanomainen arkiaamu ja hän oli jälleen tavallinen 14-vuotias koululainen eikä rangaistusvanki numero 930222. Vihreiden haalareiden sijaan hän pukeutuisi sinivalkoiseen koulupukuun ja juoksisi viime tipassa ensimmäiselle oppitunnille. Hän olisi vapaa.

Ja kun hän avasi silmänsä, hän tiesi, että kuitenkin kaikki oli nyt toisin.

Vapaus tuntui merkitsevän jotain aivan muuta kuin aiemmin. Lanz tiesi, että oli olemassa kahdenlaista vapautta; vapautta jostakin ja vapautta johonkin. Hän oli kenties vapaa kahleista ja kaltereista, mutta mielessään hän tiesi, ettei olisi enää koskaan vapaa tekemään mitä itse halusi. Hän ei ollut

enää se sama poika, joka hän oli vielä muutamaa kuukautta aiemmin ollut. Hänellä oli tehtävä, tai oikeastaan jotain vielä enemmän. Se oli kutsumus, jota ei voinut paeta. Kohtalo, jolta oli mahdoton vapautua.

Hän oli Kalmarin suvun viimeinen perillinen.

Noustessaan istumaan Lanz muisti unen, jonka oli nähnyt juuri ennen heräämistään. Se oli sama uni kuin miltei joka yö, tai uusi versio siitä.

Tyttö ratsastaa halki aavan tasangon. Hän kannustaa ratsuaan yhä villimpään laukkaan, niin että näyttää siltä kuin hevonen lähtisi lentoon. Tytön miltei pikimustat hiukset hulmuavat vapaina tuulessa ja kasvavat yhä pidemmiksi sekoittuen lopulta hevosen häntäjouhiin. Tyttö vilkuttaa Lanzille ilkikurisesti ja hymyilee.

”Ota minut kiinni!” hän huutaa. ”Ota minut kiinni, jos vain saat!”

Mutta Lanzin jalat ovat kuin lyijyä. Hän seisoo paikoillaan pystymättä ottamaan askeltakaan. Hän yrittää lähteä liikkeelle, mutta turhaan. Tyttö nauraa ja laukkaa hänen ohitseen hurjaa vauhtia. Sitten hän loittonee yhä kauemmaksi ja samaan aikaan kujeileva nauru muuttuu raa’an pahaenteiseksi noita-akan käkätykseksi ja voimistuu niin, ettei Lanz voi paeta sitä, vaikka hän yrittää tukkia korvansa.

Sitten hän herää, hikisenä ja puutuneena, pää täynnä sekavia kuvia.

Lanz ravisti unen mielestään, nousi vuoteesta ja laahusti kylpyhuoneeseen. Hän huuhtaisi kasvonsa ja kainalonsa haalealla vedellä, harjasi hampaansa ja yritti saada sojottavat vaaleat hiuksensa jonkinlaiseen järjestykseen.

Keittiön pöydällä oli lappu Reginalta. Hän oli jo lähtenyt

viljelypalstalleen. Vaikka syksy oli pitkällä, tädillä tuntui riittävän puuhaa aamusta iltaan.

Lanz ahmi pikaisen aamiaisen: täysjyvämuroja, kauramaitoa ja pari juustovoileipää. Sitten hän veti koulupuvun valkoisen puseron ja sinisen liivin ylleen ja kengät jalkaan, heitti repun selkäänsä ja lähti. Vasta pujahdettuaan kalseanhämärään aamuun hän tajusi sään olevan niin viileä, että olisi ollut viisasta laittaa myös pipo ja hanskat, mutta ei jaksanut enää kääntyä takaisin hakemaan niitä.

Manda odotti Lanzia kadunkulmassa pienen matkan päässä koulusta. He olivat viime aikoina kulkeneet aamuisin useimmiten yhtä matkaa, vaikka se pidensikin jonkin verran Mandan reittiä.

– Kappas vaan, unikeko on kerrankin ajoissa, Manda sanoi virnistäen. Hän ei koskaan kyllästynyt piikittelemään Lanzia tämän unenlahjoista.

– En halua missään tapauksessa myöhästyä lempiopettajani tunnilta, Lanz vastasi ja hymähti kolkosti.

– Toisin sanottuna et halua antaa Paukerille pienintäkään syytä saada sinua vaikeuksiin, Manda totesi.

– Tiedät hyvin, ettei minulla ole siihen varaa. Botterhornista vapautumisen jälkeen olen ollut mikroskoopin alla kuin sipulin epiteelisolukko.

– Todellakin, Manda nauroi. – Kuin lusikallinen sammakonkutua näytelasilla.

Tyhjänpäiväinen rupattelu parhaan ystävän kanssa sai Lanzin olon kohenemaan ja yön sekavat unikuvat painumaan taka-alalle. Hän piti Mandassa juuri siitä, jonkinlaisesta luon-

nollisuudesta ja rentoudesta, kyvystä suhtautua elämään kevyesti. Häneltä itseltään se kyky puuttui, mutta pienikin hetki Manda Wandelin seurassa yleensä auttoi.

Se hetki oli kuitenkin lyhyt. Parin korttelin päässä koulusta Lanz kiinnitti huomionsa hahmoon, joka seisoi jalkakäytävän laidalla, jo miltei kaikki lehtensä varistaneen vaahteran katveessa. Mustaan huppariin pukeutunut pitkä ja leveäharteinen henkilö tarkkaili syrjästä koulupukuisia nuoria ja töihin kiiruhtavia aikuisia.

Kun Lanz ja Manda olivat puun kohdalla, tarkkailija nosti päätään niin että kasvot tulivat näkyviin hupun alta. Lanz hätkähti tunnistaessaan hahmon.

– Duko, hän huudahti, mutta hiljensi sitten ääntään: – Mitä hemmettiä teet täällä, ihmisten keskellä tähän aikaan päivästä?

– Tulin tapaamaan sinua, Duko totesi lyhyesti.

Manda mulkaisi Rodenttien pomoa synkeästi. Ei jäänyt epäselväksi, mitä tyttö jengiläisistä ajatteli. Katseessa ei ollut jälkeäkään pelosta, mutta sitäkin enemmän epäilyä ja halveksuntaa. Sitten Manda kääntyi Lanzin puoleen ja sanoi:

– Minun on mentävä, etten myöhästy. Aiotko tulla?

Lanz epäröi hetken ja pudisti sitten päätään.

– Tulen perässä... tässä saattaa mennä hetki.

– Itsepä tiedät, Manda sanoi, kohautti olkapäitään ja lähti kävelemään määrätietoisesti kohti koulua.

Duko vilkaisi ympärilleen, astui sitten muutaman askeleen syrjemmälle ja nyökkäsi Lanzin lähemmäs. Sitten hän katsoi Lanzia suoraan silmiin. Rodenttien johtajan tummissa silmissä oli taas tuttu läpitunkeva katse.

– Minulla on sinulle jotain kerrottavaa, Duko sanoi. – Ja veikkaan, ettet tule pitämään siitä.

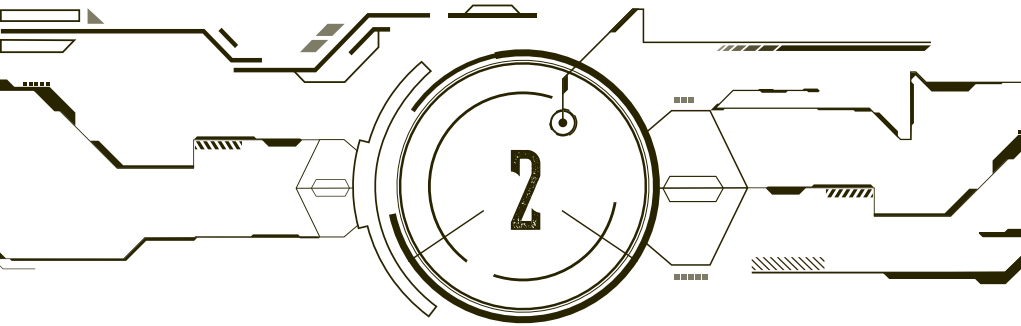

DUKON ilme oli tyyni, mutta Lanz vaistosi, että kovan pinnan alla kuohui. Hänestä tuntui kuin Rodenttien johtaja olisi tuntenut hänet jo pitkään, vaikka he olivat tavanneet vain pari kertaa. Aivan kuin heidän välillään olisi ollut jokin sanaton yhteys – ja samaan aikaan Lanz joutui myöntämään, että hänellä oli kaiken viime aikoina kokemansa takia taipumusta liioitella tuntemuksiaan.

– Olet taas vapaa kansalainen, Duko sanoi ja virnisti. – Ja näyttää siltä, että asiat ovat mallillaan. On koulupuku, reppu ja sievä tyttöystävä.

– Emme me Mandan kanssa... Lanz aloitti, mutta Duko keskeytti hänet:

– Se ei kiinnosta minua. Jokainen saa itse valita ystävänsä.

– No, vapaus on joka tapauksessa tulkinnanvaraista, Lanz sanoi. – Olen tarkkailussa. Saan jatkaa koulunkäyntiä tehostetun valvonnan alaisena, minun on osallistuttava valtion lisäopetukseen ja kaiken kukkuraksi joudun ilmoittautumaan kerran kuukaudessa Kolossissa.

– Ja tuon takiako minun pitäisi sääliä sinua? Duko kysyi pilkallisesti.

– En tarkoittanut sitä, vaan... äh, sama se.

– On ihme, että selvisit niin vähällä. Kuka tahansa olisi saanut ehdottoman tuomion, Duko huomautti. – Paitsi kultapoju Lanz Kalmar.

– Mitä tarkoitat?

– En ole tyhmä, Duko ärähti. – On ilmiselvää, että sait lievemmän rangaistuksen sen takia, että joku erittäin merkittävä henkilö pitää sinua tärkeänä, olipa syy taustalla mikä tahansa.

Lanz tunsi hermostuvansa. Duko kuulosti vitsaillessaankin uhkaavalta. Ja vaikka jengipomon vihjailut saattoivat olla pelkkää arvailua, ne osuivat maaliinsa. Vaikka Lanz olisi halunnut unohtaa koko asian, totuus oli, että Mandan isällä Arseni Wandelilla oli näppinsä pelissä hänen yllättävän nopeassa vapautumisessaan. Duko ei todellakaan ollut typerä, ja huhut liikkuivat taatusti valonnopeudella.

– Tämänkö takia tulit tapaamaan minua? Että saisit tehdä pilaa vapautumisestani?

Duko pudisti päätään.

– Olen vilpittömästi iloinen puolestasi, sillä kukaan ei ansaitse virua Botterhornissa. Mutta jokaisella valinnalla on seurauksensa.

– Miten niin? Lanz kysyi.

– Olisit voinut paeta Rodenttien mukana, Duko muistutti. – Näimme paljon vaivaa sen hässäkän järjestämiseksi. Miksi et käyttänyt tilaisuutta hyväksesi?

Lanz tunsi poskiansa kuumottavan. Hän nielaisi ja koetti löytää uskottavan selityksen, mutta kuuli mielessään vain isänsä tunnelissa teräsristikon läpi lausumat sanat:

Lanz... Tiedän, että tämä kuulostaa oudolta, mutta neuvon sinua: älä pakene. Jos liityt lainsuojattomiin, elät lopun elä-

määsi takaa-ajettuna kuin kaniini. Pystyt käyttämään kykyäsi paremmin, kun pysyt yhteiskunnan jäsenenä. Malta siihen asti, että pääset vapaaksi. Olet ainoa, joka voi selvittää, mitä Noralle todella tapahtui... Olet Kalmarin viimeinen perillinen.

Hän hätkähti ajatuksistaan kovakouraiseen tönäisyyn.

– Kuunteletko ollenkaan, mitä sanoin? Duko tiuskaisi. – Tajuatko, että voisit olla yksi meistä, voisit elää vapaana säännöistä ja rajoituksista. Sen sijaan heräät joka aamu vain kulkeaksesi koulupuku päällä kuten ennenkin ja kuunnellaksesi päivät pitkät opettajien suoltamaa propagandaa.

– Minulla on syyni, Lanz tyytyi sanomaan. – Usko pois, olen miettinyt näitä juttuja paljon.

– Niin varmaan, Duko tuhahti. – Mutta nyt asiaan... kerron, mitä tulin sinulle sanomaan. Se koskee Flipperiä.

– Flipperiä?

– Niin. Hän on huonossa kunnossa...

– Mitä tarkoitat? Lanz kysyi malttamattomana. – Onko hän sairastunut?

– Ei, vaan pahempaa, Duko sanoi. – Hän on halvaantunut lantiosta alaspäin, todennäköisesti pysyvästi.

Lanz ei saanut hetkeen sanaa suustaan. *Mitä hemmettiä?* hän ajatteli. *Halvaantunut?*

– Mitä on tapahtunut?

– Flipperiä ammuttiin, Duko sanoi. – Hän sai luodin selkäänsä. Se tapahtui vankilapaon yhteydessä.

– Mutta... luulin, että koko homma sujui hienosti. Kuulin jälkeenpäin, että kaikki paenneet olivat päässeet livahtamaan... siis minua lukuun ottamatta.

– Tämä tapahtui vasta ison mellakan jälkeen, Duko selitti. – Flipper vuoti verta todella paljon, mutta ajattelimme että

saamme sen tyrehtymään. Kannoimme yhdessä hänet leiriin ja yritimme poistaa luodin, mutta... se oli osunut selkärankaan ja vaurioittanut selkäydintä.

– Miksi helvetissä ette vieneet häntä sairaalaan? Lanz huudahti.

– Emme siinä vaiheessa vielä tajunneet, miten vakava vamma oli, Duko sanoi ja kohautti hartioitaan. – Olemme hoitaneet ampumahaavoja ennenkin. Sitä paitsi, kannattaa muistaa, että me Rodentit emme erityisesti pidä sairaaloista, emme yhtään sen enempää kuin virastoista tai vankiloistakaan. Me selvitämme omat ongelmamme itse.

– Ehkä tällä kertaa olisi kannattanut hakea apua ajoissa, Lanz sanoi. – Flipper olisi voinut kuolla.

Duko loi häneen halveksuvan katseen ja pudisti päätään.

– Et ymmärrä. Et voi koskaan ymmärtää, koska et kuulu meihin.

He olivat kumpikin hetken vaiti. Ohikulkijoita oli enää harvakseltaan, koska kaikki kouluun menijät olivat jo kiirehtineet ehtiäkseen aamun ensimmäiselle tunnille. Lanz tiesi olevansa auttamatta myöhässä, mutta se tuntui tässä kohtaa pikkujutulta.

– Miksi kerrot tämän minulle? Lanz kysyi. *Emme todellakaan ole Flipperin kanssa mitään sydänystäviä*, hän ajatteli, mutta sitä hän ei sanonut ääneen.

– Halusin varoittaa sinua, Duko sanoi. Sitten hän huokaisi ja jatkoi: – On nimittäin niin, että Flipperin mielestä hänen loukkaantumisensa on sinun vikasi.

– *Minun?* Lanz hätkähti. – Se, että hän joutui tulilinjalle? Miten...

– En kertonut vielä, miten koko juttu meni, Duko keskeytti hänet. – Kun harhautusoperaatio oli ohi ja paenneet

kaverit ilmoittautuivat, sinua ei näkynyt missään. Muut olivat kuitenkin nähneet sinut livahtaessaan vankilan viemäriin. Niinpä päättelin, että sinulle oli sattunut jotain, Duko selitti.

– Entä sitten? Lanz kysyi.

– Olin luvannut auttaa sinut ulos vankilasta ja minulla on tapana pitää lupaukseni, Duko sanoi vakavana. – Niinpä lähetin Flipperin takaisin etsimään sinua. Ja juuri sillä retkellä hän sai vartijan luodista. Nyt hän istuu pyörätuolissa ja vannoo vielä joskus kostavansa sen sinulle.

Pahus, Lanz kirosi mielessään. Aivan kuin hänellä ei olisi jo muutenkin tarpeeksi mietittävää, nyt koko jengin pahin riitapukari kantoi hänelle kaunaa. *Voi pahuksen pahus.*

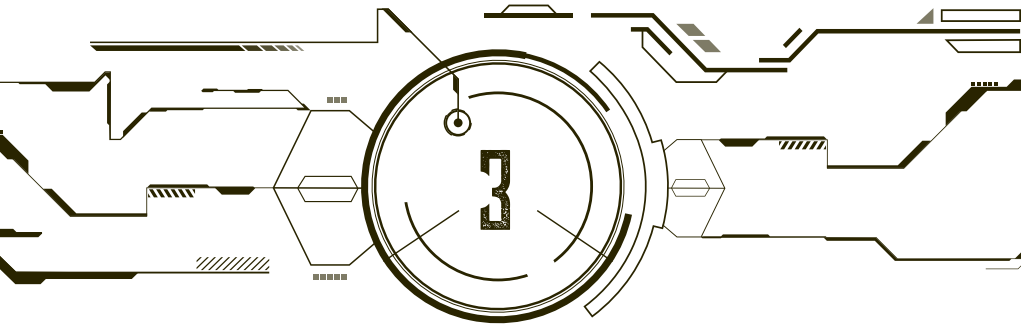

KUN Lanz astui sisään koulun alaovesta, hän oli varma, että joutuisi välittömästi valvojaoppilaan sättimisen kohteeksi. Käytävällä päivystävä vigilantti tyytyi kuitenkin vain murahtamaan:

– Ala painua suoraan saliin. Kaikki muut ovat jo siellä.

Lanz ei jäänyt kyselemään sen enempiä, vaan viskasi reppunsa aulan naulakkoon ja harppoi kohti liikuntasaliin johtavaa käytävää. Lukujärjestykseen ei ollut tälle päivälle merkattuna tavallisuudesta poikkeavaa ohjelmaa, joten hänellä ei ollut aavistustakaan siitä, miksi oppilaat oli kerätty saliin heti aamulla. Toisaalta se oli Lanzin kannalta yhdentekevää, sillä hänen ainoa huolensa oli, pääsisikö hän livahtamaan muiden joukkoon ilman että päätyisi opettajien silmätikuksi.

Kun hän raotti varovasti salin leveää ovea, hän kuuli kaiuttimista pauhaavan innostuneen naisäänen. Hän kurkisti sisään ja näki, että salin valot oli himmennetty ja koko koulun oppilaat istuivat lattialla tiukkaan ahdetuissa riveissä. Opettajat seisoivat salin seinustoilla. Kaikkien huomio oli kiinnittynyt lavalla esiintyvään naiseen.

Lanz pujahti sisään, sulki oven hiljaa perässään ja hiipi takarivin reunaan. Hän istuutui nopeasti muiden joukkoon ja vilkaisi varovasti ympärilleen. Vaikutti siltä, ettei kukaan opettajista ollut huomannut hänen myöhästymistään. Kerrankin hänellä oli tuuria.

Naisääni jatkoi innostunutta saarnaansa. Oli selvää, että puhuja oli harjoitellut vuorosanansa hyvin. Lanzin korviin kuulosti siltä, että nainen olisi voinut puhua ihan mistä tahansa, koska tärkeintä ei tuntunut olevan sisältö vaan sävy. Hän oli hyvin inspiroitunut jostain ja yritti saada läsnäolijatkin innostumaan.

– *Useimmat teistä ovat varmasti kuulleet aivoimplanttien kehityksen uusimmista käänteistä*, nainen sanoi ja nyökkäsi sanojensa vakuudeksi. – *Aivan lähitulevaisuudessa me kaikki pystymme kommunikoimaan toistemme kanssa täysin langattomasti, ilman erillisiä laitteita tai tietoverkkoja.*

Puhuja piti pienen tauon ja antoi katseensa kiertää yleisössä. Sitten hän kohotti toisen kätensä, heilautti sitä teatraalisesti ja jatkoi:

– *Jabaltin valtion – ja kenties koko maailman – tärkein teknologinen hanke on edistynyt niin pitkälle, että nyt rohkeimmilla on mahdollisuus päästä kokeilemaan tätä mullistavaa innovaatiota itse!*

Oppilaiden joukosta kuului vaimeaa mutinaa ja epäileviä kuiskauksia. Se ei kuitenkaan jarruttanut naista, joka jatkoi entistä innokkaampaan sävyyn:

– *Miltä kuulostaisi ajatusten vaihto kaverin kanssa ilman välikappaleita? Koulutehtävien tekeminen yhdessä sanaakaan sanomatta? Toisen toiveiden tietäminen? Suoraan aivoihin asennettava mikrokapseli tekee kaiken tämän mahdolliseksi!*

Lanz vilkaisi ympärilleen. Oppilaiden reaktiot vaihtelivat epäilevästä uteliaaseen, joskin suurin osa näytti haukottelevan välinpitämättömästi.

– *Aiemmin laitetta on päässyt kokeilemaan vain laboratorio-olosuhteissa, mutta nyt ennakkoluulottomilla edelläkävijöillä on mahdollisuus testata sitä itse jokapäiväisessä elämässään!*

– Mutta onko se turvallista? huusi joku oppilaista salin etuosasta ja sai osakseen myötäileviä kommentteja.

Nainen levitti kätensä ja hymyili koko valkoisen hammasrivistönsä leveydeltä.

– *Totta kai! Turvallisuudesta me emme tingi tuumaakaan. Kannattaa muistaa, että tämän mullistavan keksinnön takana on vuosien periksiantamaton kehitystyö ja Jabaltin terävimpien aivojen ponnistukset. Ja aivoistahan tässä on nimenomaan kyse!*

Naisen ääntä kuunnellessaan Lanzista alkoi tuntua, että hän oli kuullut sen ennenkin – mutta missä? Mairean sävyn alla oli jotain laskelmoivaa, jopa uhkaavaa. Samassa hän muisti. Hänen mieleensä palasi Botterhornin vankilan kirkkaasti valaistu kuulusteluhuone, leveä pöytä ja häntä vastapäätä istuneet henkilöt: sotilaspukuinen Eliittijoukkojen upseeri ja valkoiseen takkiin pukeutunut tutkija. Upseerin nimeä Lanz ei tiennyt, mutta toisen kuulustelijan kulkukortin hän oli onnistunut näkemään.

S. Ifignea, tutkimusjohtaja. Mentemax Ltd.

Lanzin oli ollut vaikea ymmärtää, miksi ihmeessä ison firman tutkimusjohtaja osallistui nuorisovangin kuulusteluun. Ja nyt sama nainen seisoi koulun salissa mainostamassa aivoimplantteja oppilaille.

Lanz tunsi kylmän puistattavan selkäpiitään. Kyse oli tietenkin vain yhteensattumasta, mutta hän ei voinut välttyä

ajatukselta, että oli jälleen jonkinlaisen salaisen tarkkailun kohteena.

Ei ulkopuolisen esiintyjän vierailu koulussa toki aivan ennenkuulumatonta ollut. Virallisia vierailijoita kävi toisinaan hallinnon eri aloilta. Ministereitä, jotka kertoivat poliittisista uudistuksista. Armeijan edustajia, jotka rekrytoivat oppilaita nuorisopalvelukseen. Virkamiehiä, jotka julkistivat uusia tavoiteohjelmia oppilaiden moraalin parantamiseksi ja lojaalisuuden lisäämiseksi. Tämä oli kuitenkin uutta. Yksityisen yrityksen edustaja markkinoimassa teknologista keksintöä. Toisaalta, Lanz muisti valtion omistavan osan Mentemaxista.

– *Jos haluatte olla uusimman kehityksen uranuurtajia ja tieteen tienraivaajia, ja ansaita samalla hyvän rahallisen korvauksen, ilmoittautukaa nyt vapaaehtoisiksi! Tämä on ainutlaatuinen tilaisuus, jollainen tulee vastaan vain kerran elämässä!*

Nainen lopetti puheensa ja sai koululaisyleisöltä laiskahkot aplodit. Kello kahdeksan aamulla ei ollut paras mahdollinen hetki saada vastakaikua teini-ikäisiltä kuulijoilta. Joitakin innokkaita kuitenkin kerääntyi salin etuosaan ja piiritti lavalta alas astelevan vieraan. Lanz huomasi, että joukon etunenässä oli Gideon Boras, luokan pyrkyri ja eliittiporukan äänitorvi.

– Tohtori Ifignea, kiitokset upeasta esityksestä, Lanz kuuli Gideonin sanovan. – Tämä on todella kiehtova aihe!

– Kiitos palautteesta, nainen sanoi ja hymyili. – Olisitko sinä kiinnostunut kokeilemaan implanttia?

– Ehdottomasti! Samoin kuin monet toverini, Gideon vakuutti ja heilautti kättään suurpiirteisesti muiden oppilaiden suuntaan aivan kuin hänellä olisi ollut joukoittain kavereita.

– Voit sopia henkilökohtaisen tapaamisen Kolossin tiedeosastolta, niin puhutaan asiasta tarkemmin. Minun on nyt kiiruhdettava seuraavaan kohteeseen.

Salin ovelle kulkevan tohtori Ifignean katse lipui oppilasjoukon halki. Lanzin kohdalla hänen silmänsä pysähtyivät. Hetki kesti tuskin sekunnin murto-osaa kauemmin, mutta Lanz tunsi, kuinka hänen päänsä läpi kulki tuttu sähköinen kipu, lasersäteen lailla aivoja viiltävä polte. Nopeana häivähdyksenä hän muisti taas vankilassa kokemansa poikkeukselliset aistimukset. Hänen oli nojattava käsillä polviinsa ja hengitettävä syvään, ettei olisi menettänyt tasapainoaan.

Kun Lanz nosti taas katseensa, sali oli tyhjä. Hänen lisäkseen paikalla oli enää ovensuussa seisova valvojaoppilas, joka katsoi häntä ja pudisti päätään kyllästyneen näköisenä.

– Taas sama juttu. Pitääkö sinun olla aina viimeisenä joka paikassa, Ordovik?

– Kalmar, Lanz korjasi. – Nimeni on Kalmar.

– Aivan sama, vigilantti tuhahti. – Olet luuseri joka tapauksessa, olipa nimesi mikä tahansa.

Välitunnilla Lanz etsi Mandaa katseellaan mennäkseen juttelemaan hänen kanssaan. Manda kuitenkin seisoi muiden luokan tyttöjen joukossa pihan laidalla ja tyytyi vain vilkaisemaan Lanzia ynseästi. Ilmeisesti Lanzin aamuinen juttutuokio Dukon kanssa hiersi edelleen Mandan mieltä – mitään muuta syytä nyreälle käytökselle Lanz ei keksinyt.

Epätietoisesti pihalla astellessaan Lanz sai yllättävää seuraa. Gideon Boras lähestyi häntä herttainen hymy huulillaan.

Hänen kintereillään kulki uskollisen koiran tavoin Patrik Duva, lempinimeltään Puck, hännystelijä ja wannabe-elitisti, jonka Lanz ei ollut kuullut lausuvan yhtään omaa ajatusta koko koulu-uransa aikana.

– Lanz, mitä pidit tohtori Ifignean presentaatiosta? Gideon kysyi. – Uskomattoman inspiroivaa, vai mitä?

– Joo, ja impressionistista, Puck myötäili.

Minusta se oli raskaimman luokan palturia ja suurimittaista sumutusta, Lanz ajatteli. Hän kuitenkin tiesi, että oli parasta sensuroida sanojaan Gideonille puhuessaan. Luokan pahimmalle kielikellolle ja opettajien mielistelijälle ei kannattanut antaa aseita käteen.

– Mielenkiintoista, Lanz tyytyi kommentoimaan.

– Todellakin! Gideon intoili. – Aivotutkimus on uskomattoman intresantti tieteenala, dynaaminen ja stimuloiva.

Lanzia alkoi väkisin naurattaa kaksikon epätoivoinen sivistyssanoilla snobbailu. Luulivatko he tosiaan pystyvänsä tekemään vaikutuksen Lanziin? Ja luuliko Gideon Lanzin unohtaneen heidän kohtaamisensa vankilan ulkopuolella? Sen, miten nöyryyttävästi hän oli Lanzia kohdellut, sylkenyt hänen päälleen muiden nähden?

Lanzin tilanne ei kuitenkaan antanut mahdollisuutta kalavelkojen maksamiseen tai julkiseen yhteenottoon, niin kovasti kuin hän olisikin halunnut täräyttää ylimielistä seurapiiripaskiaista naamaan. Se vasta olisi ollut dynaamista ja inspiroivaa.

– Oletko itse ajatellut kokeilla aivoimplanttia? Gideon kysyi. – Sehän voisi olla sinun kaltaisellesi hyvä ratkaisu...

– Mitä tarkoitat ”minun kaltaisellani”? Lanz kysyi. Hänen oli vaikea estää ärtymystään, vaikka tiesikin joutuvansa taatusti vaikeuksiin, jos alkaisi riidellä Gideonin kanssa.

VALHEIDEN MITTAKAAVA ALKAA PALJASTUA.

Vankilakeikan jälkeen Lanzin sukuun liittyvä salaisuuksien vyyhti alkaa aueta. Rodenttien karismaattinen johtaja Duko on yhä oudon kiinnostunut Lanzista, ja vaikka tuttavuus pahamaineisen jengin kanssa on yhtä kuin kasa hallitsemattomia riskejä, he ovat myös pettämätön tietolähde. Lanz saa vahvistuksen hurjimmille epäilyksilleen ja lähtee uhkarohkealle retkelle. Voisiko hänen äitinsä olla sittenkin vielä elossa?

Lanz Kalmar -toimintasarjassa vetävästi etenevät käänteet ja terävä huumori yhdistyvät kysymyksiin elämästä totalitaarisessa yhteiskunnassa. Sarjan aloitti romaani *Viimeinen perillinen*.

www.wsoy.fi | N84.2 | ISBN 978-951-0-50096-5